

EESTI LINNADE JA VALDADE LIIDU JUHATUSE KOOSOLEKU PROTOKOLL nr 4

Virtuaalselt TEAMSis 11.05.2021.a

Algus kell 13.00, lõpp kell 15.30

Koosoleku juhataja: Tiit Terik

Protokollija: Inga Köster

Juhatuse liikmetest osalesid: Tiit Terik (Tallinna Linnavolikogu), Mihkel Juhkami (Rakvere Linnavolikogu), Pipi-Liis Siemann (Türi Vallavalitsus), Mart Vörklaev (Rae Vallavalitsus), Priit Värk (Paide Linnavalitsus), Anti Allas (Võru Linnavalitsus), Priit Lomp (Kastre Vallavalitsus), Ljudmila Jantšenko (Kohtla-Järva Linnavalitsus), Aivar Aru (Saaremaa Vallavalikogu).

Puudusid: Margus Lepik (Valga Vallavalitsus), Urmas Klaas (Tartu Linnavalitsus), Georg Pelisaar (Põlva Vallavalitsus), Kurmet Mürsepp (Antsla Vallavalitsus).

ELVL büroost osalesid: Veikko Luhala, Jan Trei, Hille Ilves, Marliis Rettau, Kädi Koppe, Inga Köster, Ott Kasuri, Toomas Johanson, Kaimo Käärman-Liive, Kalle Toomet, Tiina Üksvärav, Sirje Ludvig, Reigo Lehtla, Ene Millert, Liis Epro, Tiiu Madal.

OTSUSTATI kinnitada järgmine päevakord:

1. Uute taristuobjektide rajamiseks vajalike maapõuevarade mahtude ja sobilike karjäärade asukoha olukorrast, protsessidest ja laienemise perspektiividest ning kaasnevatest keskkonnamõtjudest omavalitsustes. (20+10 min)

*Ene Jürjens, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi maavarade osakonna juhataja
Kaur Kõue, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi maavarade osakonna nõunik
Martin Nurme, Keskkonnaameti ringmajanduse osakond, maapõuebüroo juhataja
Birgit Parmas, Keskkonnaministeeriumi keskkonnatehnoloogia osakonna juhataja*

2. Ehituse pika vaate 2035 „Kokkulepe ehitusvaldkonna seitsme suure sammu astumiseks“ tutvustamine ja läbiarutamine (20+10 min)

Jan Trei, ELVL asedirektor

Jüri Rass, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ehituse asekanstler

3. Linnatänavate standardi uuendamine ja rahastamine ELVL eelarvest. (10+10 min)

Kalle Toomet, ELVL nõunik

4. Linnade ja Valdade Päevade (LVP) korraldamine 2021 augustis. (20 min)

Sirje Ludvig, ELVL nõunik

5. Cybexeri küberhügieeni e-õppe moodul töötajate teadmiste parandamiseks, võimalik kasutuselevõtt KOV-ides, tutvustus. (20+10 min)

Eveli Kljujev, Riigipilve müügijuht

6. ELVL 2020. aasta eelarve täitmine. (5 min)

Toomas Johanson, ELVL nõunik

7. ELVL 2020. a majandusaasta aruanne (esimene lugemine). (7 min)

Toomas Johanson, ELVL nõunik

8. Haridusvaldkonna arenguprogrammidest ja juhendmaterjalidest. (5 min)

Hille Ilves, ELVL nõunik

9. Digiõppekirjanduse teema (5 min)

Ott Kasuri, ELVL arendusjuht

Päevakorrapunkt 1

Uute taristuobjektide rajamiseks vajalike maapõuevarade mahtude ja sobilike karjääride asukohta olukorrast, protsessidest ja laienemise perspektiividest ning kaasnevatest keskkonnamõjudest omavalitsustes

Sõna sai Ene Jürjens, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) maavarade osakonna juhataja, kes rääkis teede ja raudteede ehituse ning remondi materjalide mahtudest. Teema on ministeeriumis aktuaalne, kuna on suured plaanid teha korda teed ning samal ajal ehitada ka suuri rahvusvahelisi taristuobjekte (Rail Baltic). Pöördusime hiljuti Transpordiameti poole ja palusime täpsustada mahtusid ehk millist materjali erinevatele objektidele tarvis oleks. Kui kuskil ehitusel midagi kasutatakse või kaevandatakse, siis see ei ole selle jaoks, et ettevõtja tahab seda teha, vaid järelikult on selleks olemas vajadus, kuna paraku teatud materjali asendada ei saa või see ei ole otstarbekas.

Geoloogilises mõttes on lubja- ja dolokivi ning liiv ja kruus erineva staatusega ressursid.

Lubja- ja dolokivi on alati riigi ressurss ehk kuulub riigile. Liiva ja kruusa puhul sõltub kuuluvus sellest, kelle maal see paikneb – kas riigimaal (riigi ressurss) või eramaal (eraomaniku ressurss).

Lubja- ja dolokivi leidub ainult Põhja-Eestis, liiva ja kruusa leidub üle Eesti. Karjääre on üle Eesti, kuna on kindlaks tehtud, et ehitusmaterjali vedu kaugemale kui 50 km ei ole otstarbekas (vedude keskkonnamõjud – tolm, teede lagunemine jm). Tööstuslikku huvi pakuvad rohkem Põhja-Eesti maardlad.

Oluline on materjali kvaliteet, mis võib paiguti olla väga erinev. Mida lõuna poole, seda kehvem lubja- ja dolokivi on. Geoloogiliselt asub parim kivi Lasnamäe lademe avamusalal.

Praeguse seisuga on lubja- ja dolokivi maardlaid umbes 76, liiva ja kruusa mäeeraldisi umbes 500-ringis.

See, mida praegu kaevandatakse ja mis on tulevikuplaanid, ei lähe täna kokku, jääb teatud lünk. Kuidas seda lünka täita, on erinevaid ideid ja pakkumisi, aga paraku peame arvestama asukohta ja materjali kvaliteeti, mis ei pruugi sobida.

Geoloogilises mõttes levib Põhja-Eestis lääne-ida suunaliselt kitsal ribal Eesti kõige kvaliteetsem ehituslubjakivi (Väo kihistu lubjakivi).

Harjumaa on ressursi poolest eristuv, kuna see on koht, kus ehitusmaterjali põhiliselt kasutatakse ja nõudlus on väga kõrge.

Kuna Põhja-Eestis on ka linnasumine väga suur, siis tekitab probleeme kaevandamine ja keskkonnahoid, mis on vastandlikud ning seetõttu tuleb teha karme valikuid ja otsuseid. Just Väo kihistu lubjakivi katab Tallinna ja Harjumaa vajadusi, aga paraku on kaevandamisload väga ammu välja antud ning see ressurss hakkab otsa saama.

Kahjuks ei ole ka uusi uuritud alasid. Ressurssi saab juurde tekitada nii, et uuritakse mingi piirkond läbi, varu kinnitatakse ning alles siis saab võimalikuks hakata taotlema kaevandusluba. Kuna elanike vastasseis kaevandamisele on olnud väga terav, ei ole ka läbiuuritud varu ning kui keegi on esitanud taotluse, siis ametnikud ei saa täna öelda, et see varustuskindlus on olemas, sest varusid uuritud ei ole. See tähendab, et terve Harjumaa varu on kriitilises seisus.

Ettekannet jätkas MKMi maavarade osakonna nõunik Kaur Kõue, kes rääkis kolmest maakonnast (Harju, Rapla, Pärnu), mis on täna suurema tähelepanu all.

Harjumaal on ehituslubjakivi järele suur nõudlus aastani 2030 (keskmiselt 1000 kuupmeetrit aastas). Suurim on riigiteede ja ehitusmaterjalitööstuse nõudlus. Kui hetkeseiisu kaevandatavat jääkvaru võrrelda tuleviku nõudlusega, siis on varustuskindlus väga kriitiline kõrgekvaliteedilise ehituslubjakivi osas.

Harjumaa liiva ja kruusa nõudlus on suurim riigiteedele, samuti Rail Balticule. Tuleb ka arvesse võtta nimistus olevate maardlate liiva ja kruusa kvaliteedinäitajaid. Kui viia need

vastavusse ehitussektoris vajalike/ettenähtud toormenõuetega, siis on probleem selles, et kogu arvelevõetud varu ei saa otse üle kanda ehitussektoris kasutatavale toormeale, kuna see ei vasta piisavalt nõuetele.

Raplamaa ehituslubja ja -dolokivi nõudlus on samuti suurim riigiteede ja ehitusmaterjalitööstuse osas. Varustuskindlus nõudluse mahu järgi oleks justkui tagatud, aga Raplamaa puhul tuleb arvestada sellega, et kuna Harjumaa nõudlus ületab kaevandamise mahtu, siis veetakse ehitusmaterjali ka Raplamaalt Harjumaale.

Raplamaa liiva ja kruusa osas eristuvad nõudluse mõttes riigiteed ning eriti suur nõudlus on tulevikus Rail Balticul. Liiva-kruusa kavandatava jääkvaru seis Raplamaal on kriitiline ja seda jagub umbes 5,2-ks aastaks.

Pärnumaa ehitusdolokivi nõudlus on suur riigiteede osas ja ehitusmaterjalitööstuse osas. Kuna Pärnumaal geoloogiliselt kõrgekvaliteedilist paekivi ei esine, aga nõudlus on olemas, siis seda tuuakse sisse naabermaakondadest. Madalakvaliteedilise lubjakivi-killustiku osas on varustuskindlus tagatud. Liiva-kruusa osas nõuab Reil Baltic suuremat mahtu kui riigiteed ning varustuskindlus on üsna kriitiline (umbes 8 aastat).

Sõna ettekandeks sai Martin Nurme, Keskkonnaameti ringmajanduse osakonna maapõuebüroo juhataja.

Keskkonnaamet annab Eestis välja uuringu- ja kaevandamislubasid. Eelkõnelejad juba ütlesid, et ei kaevandata niisama, vaid sellepärast, et on nõudlus. Kahjuks on nõudlus ja kaevandamise maht aina suurenenud ning karjäärid ja uuringualad tulevad aina elanikele lähemale. Paraku on mõtet kaevandada ainult seal, kus on kasulikku materjali.

Praegu kehtib 754 kaevandamisluba. Tihti vaadatakse ühte karjääri, näiteks Harku karjäär, ja arvatakse, et seal on ainult üks kaevandamisluba. Tegelikult on seal neli kaevandamisluba.

Teistes kohtades, kus näiteks on üks väike liivakarjäär, on üks kaevandamisluba.

On veel geoloogilise uuringu load (127) ning kehtivad üldgeoloogilise uurimistöö load (35).

Üldgeoloogiline uurimistöö luba antakse maavarade kaardistamiseks, mida üldjuhul teeb Eesti Geoloogiateenistus. Selle loaga ei võeta arvele maavarasid, sellega ei minda edasi kaevandamise luba taotlema. Kui kuskil on maatükk ja ei teata, mis maavarad seal on, siis esmalt esitatakse geoloogilise uuringu loataotlus. Saadakse teada, mis maavarad on. Kui näiteks liiv, siis milline – kas sobib ehitusse või on täiteliiv ja palju seda seal on. Siis mõtleb kaevandaja, kas ta tahab esitada kaevandamise loa taotluse või mitte. Uuringuruum võib olla tihti suurem kui hiljem kaevandamise ala.

Kaevandamisloa ja geoloogilise uuringu loa taotluste menetlus on erinev. Seaduses on määratletud, millistele nõuetele taotlused peavad vastama. Kui taotlus on nõuetekohane, siis Keskkonnaamet maapõuebüroo peab taotluse menetluse võtma. Kui taotlus võetakse menetluse, siis saadetakse see arvamuse küsimiseks KOVile (KOVil aega kaks kuud), kelle roll on väga suur nii uuringu kui kaevandamisloa menetlemisel.

KOV võib anda nõustuva, tingimuslikult nõustuva või keelduva arvamuse.

Nõustuva arvamuse korral koostab Keskkonnaamet loa andmise korralduse eelnõu, avalikustab selle ning väljastab loa.

Tingimuslikult nõustumise korral küsitakse arvamust taotlejalt ning loale lisatakse tingimused. Tingimused peavad olema põhjendatud ning otseselt puudutama kaevandamist (nt veeseire ümbruskonna kaevudes). Need vaadatakse üle, täpsustatakse ja lisatakse loale.

Kui KOV annab keelduva arvamuse (nii uuringu või kaevandamisloa korral), siis on mitu võimalust. Keskkonnaamet küsib taotleja arvamust. Taotleja võib olla keeldumisega nõus, oma taotluse tagasi võtta, esitada vaide või anda KOVi otsus kohtusse.

Kohus võib kaebuse rahuldada või mitte. Soovitus KOVidele on tutvuda eelnevate kohtulahenditega.

KOV-i keelduva arvamuse korral võib Keskkonnaamet luba mitte anda, küsida KEMilt või MKMilt, kas riigil on huvi olemas või puudub. Kui riigi huvi on olemas ja öeldakse, et karjäär peab sinna kohta tulema, siis sellekohase otsuse teeb Vabariigi Valitsus.

Suur roll KOVil on ka kaevandatud alade korrastamisel. Kui Keskkonnaametilt küsitakse korrastamise tingimusi, siis selles osas küsib Keskkonnaamet alati ka KOVide arvamust. Lähtume aga korrastamise suunast ehk kui suunaks on veekogu korrastamine, siis ei saa sinna teha metsamaad. Kui seal aga on veekogu, siis KOV saab esitada oma nõuded. Korrastamise projekti üldjuhul KOVile ei saadeta, selle kinnitab Keskkonnaamet. Kui projekti alusel ala on korrastatud, siis kaasame uuesti KOV-i ja koos komisjoniga vaadatakse üle, kas KOV on nõus, et ala saab korrastatuks tunnistatud.

Koostöö KOVidega on teretulnud, lubade menetlemine ja andmine on meeskonnatöö ning alati võib küsimustega Keskkonnaameti poole pöörduda.

Küsimused-vastused

Tiit Terik – tihtipeale rahustatakse piirkondlikke elanikke, et uuringuluba pole veel kaevandusluba. Aga siis kostub elanike vastuargumente, et kui uuring on läbi viidud ja maavara justkui arvele võetud, siis järgmine samm kaevandamiseks teha on juba väga lihtne.

Kuidas kommenteerite?

Martin Nurme – kui anname uuringuloa välja ning kuna varud on arvel, siis seetõttu võib kiirelt uuringule järgneda kaevandamisloa taotlus. Selle vastu Keskkonnaamet ei saa midagi teha.

Kuna riigil on alati huvi teada, mida maapõues leidub, siis uurida võib alati. Ka seadused ütlevad, et uurimine ei ole eesmärk kaevandada vaid teada saada, mis maapõues on.

Pipi-Liis Siemann (Türi vald) esitas mõned tähelepanekud KOV-i vaatest. KOVilt arvamuse küsimine on pigem formaalsus, sest arvamuse juures saab välja tuua konkreetseid mõjud, mida me näeme. Aga tegelikud häiringud, mis selles piirkonnas elavatele inimestele ilmnevad, nendele me viidata ei saa. Ka seadusandlus ei võimalda selliseid tingimuslikke nõudeid seada. Aga see on KOV vaatest just see probleem, miks sooviksime kas tingimuslikult nõustuda või mitte nõustuda.

Teine probleem on olnud hilisemate korrastamisprojektidega, sest eelnevalt need KOV-ideni ei jõua. Ning kui hiljem KOV kutsutakse korrastatud ala juurde seda hindama, et kas oleme rahul, siis pole võimalik tagantjärele enam midagi öelda ega lõpptulemust muuta. Nii, et see on lihtsalt formaalne kaasamine.

Veel on probleem kaevanduslubade nõ tükkaaval andmises, sest keskkonnamõju hinnatakse konkreetse ehk ühe loa raamides, ei hinnata kogu mõju kõigi kaevanduslubade kohta. Kõikide üksikult hinnatavate lubade mõju on väiksem ja talutavam kui oleks kõigi lubade korral koosmõjus selles piirkonnas tekkiv keskkonnamõju ja häiring inimestele.

Martin Nurme – nõustun ja vastan lühidalt. Korrastamisprojekti osas soovitan lasta kaevandamisloa tingimustesse panna, et kui tuleb korrastamise projekt, siis kaasata sinna ka KOV. Seda punkti oleme lisanud kaevanduslubadele.

Mis puudutab keskkonnamõju hindamist, siis eelhinnanguga, kui on laiendamine, me vaatame kas need alad mõjutavad. Tihti on nii, et täna võtab ettevõtte 10 hektarit, homme veel 10 jne. See on murekoht, oleme sellest teadlikud.

Tingimustega on raskused, kõige rohkem teede osas, sest need lagunevad kui veetakse materjali karjäärist välja. Aga kohtupraktikad on näidanud, et me ei tohi ja ei saa panna nõudeid loale, mis on väljaspool kinnisasja. Tegemist on nokk kinni-saba lahti olukorraga.

KOVidega rääkides olen aru saanud, et mõnel puhul kaevandusloa andmine on formaalne, sest öeldakse, et KOVil ei ole niipalju raha, et minna kohtusse kaevandaja vastu kui nad hakkavad mingeid tingimusi seadma. Olen teadlik sellest murekohast.

Erik Sandla (Harku vald) – Harku vallas on kõige suurem kaevandussurve, mis hetkel on rohkem kandunud Saue valla poole. Harku vald on juba suures osas tühjaks kaevandatud, see karjääri osa, mis 30-40 aastat tagasi tühjaks kaevandati on jäetud sööti ja midagi ei ole sellega ette võetud. Nüüd on Saue vallas uued kaevandamisload välja, siis vaatame et kuna seal kaevandamist viivad läbi erafirmad ja tundub, et huvi taastamise vastu ei ole. Pigem soovitakse lihtsalt vesi sisse lasta.

Minu ettepanek riigiametile on, et miks erafirmad peavad käima kogu aeg ükshaaval uurimas ning on õnnetud kui keegi ei anna luba. Alati väidetakse, et uurime, saame teada, kui sügaval see õige ja kasulik kiht on. Kui aherainet on palju peal, siis huvi kaob, aga kui kiht on suhteliselt pinna lähedal, siis on huvi olemas. Miks ei võiks riik ise uuringuid läbi viia?

Teine küsimus, et mis üldse saab selle Harku karjääriga, mis kunagi on selliseks jäetud?

Martin Nurme – Harku karjääri laiendus on seitsme meetri kaugusel eramajadest. Loa taotlust saades pani imestama, et soovitakse lubjakivi kätte saada nii lähedalt elupiirkonnale ilma et tekiks vibratsioon ja müra. See on võimatu. Kui kaevandajale ütlesin, et sellist taotlust ei ole võimalik rahuldada, siis kaevandaja soovis, et Keskkonnaamet ütleks, et millistes piirides on võimalik kaevandada. Algasime koheselt keskkonnamõtjude hindamise, tähtajad (kaevandaja poolt) on üle läinud ning Keskkonnaamet lõpetas menetluse. Kaevandaja esitas uuesti täpselt samasuguse taotluse.

Vana karjääri korrastamise osas on suund, et sinna tuleb veekogu. Praegu pumbatakse sealt vett ära, veetase on madal. Kui pumpamine lõpetatakse, siis veetase tõuseks. Majanduslikult otstarbekas on korrastada kogu see ala – nõlvad laugeks, pumpamine lõpetatakse ära ning vesi hakkab ise tõusma.

On erinevaid kaevandajaid – osad räägivad eelnevalt KOViga läbi oma soovid, teised ei hakka KOViga rääkima, tahavad esmalt loa kätte saada, mis jällegi Keskkonnaametile tekitab väga palju tööd juurde.

Martin Nurme palus Keskkonnaministeriumil kommenteerida, kas peaks riik ise uuringuid tegema.

Birgit Parmas Keskkonnaministeriumist (KEM) kommenteeris esmalt hüljatud ehitusmaavarade karjääriride teemat. Geoloogiakeskus tegi umbes 2010. aasta paiku üle-eestilise inventuuri nõukogude ajal mahajäetud karjääriride kohta. Kaardistati umbes 190 karjääri. Kahjuks rahaliste vahendite puudumisel oleme saanud sulgeda ja korrastada üksikuid suuremaid objekte, eelkõige neid kus, on olnud suuremad reostused. Järgmise perioodi struktuurivahenditest kavandame põhjalikumalt korrastamisega tegelema hakata ja seda koostöös KOVidega. Nimekirja tipus on Harku karjäär, mis on ka ministeeriumile suur murekoht.

Kas riik peaks ise uurima, siis ehk Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium on õigem adressaat, kes seda peaks hindama ja ütleva, aga kõik jääb pigem selle taha, et riigil ei ole piisavalt vahendeid.

Ene Jürjens (MKM) täpsustas, et ministeerium on ettevõtjatelt saanud samuti ettepaneku, et kas saaks korraldada nii, et Geoloogiateenistus teeks ise geoloogilise uuringu. Kahjuks ei ole hetkel teenistusel niipalju jõudlust, et nad ise teeksid ja uuriksid, sest inimesi on tööl vähe, aga uuringuid palju.

Samas võiksime seda ettepanekut edasi arendada, et riik kuulutab välja hanke ja sellega me ei rikuks konkurentsi vaid geoloogiafirmad tulevad ja uurivad ära ning siis ongi see nagu riigi

ressurss. Selliselt oleks võimalik, aga selline mõte vajab veel arutamist, samuti peaks siis ka seadusandlust muutma. Ja kuna maapõueseaduse väljatöötamiskavatsus (VTK) on KEMil plaanis, siis saaksime sellel teemal edasi mõelda.

Birgit Parmas täiendas, et maapõueseaduse VTKd hakatakse välja töötama 2021. aasta lõpus. Kui täpsem ajakava on paigas, siis kindlasti kaasatakse aruteludesse ka KOVID. Fookusteemadeks on nii korrastamine ehk kuidas edendada etapiviisilist korrastamist, et augud ei tekiks pikkadeks aastateks, vaid, et kui ühes karjääri otsas kaevandatakse, siis teist otsa juba korrastatakse. Samuti kuidas võiks teha uuringuid teisiti, sest mida aeg edasi, seda rohkem kohalikud elanikud, ettevõtted ja omavalitsused tunnevad et järjest keerulisem on materjali saada ning teiselt poolt on elanikud mures, et nende kodude lähedale rajatakse kaevandusi.

Martin Nurme kommenteeris, et näeb samuti, et tulevikus tehakse siiski hankeid. Väga tihti on täna olukord, kus samale alale tuleb mitu taotlejat. Kui kolm taotlejat esitavad taotluse samale alale, siis Keskkonnaamet teeb enampakkumise. Enampakkumisi tehakse kõige rohkem Harjumaal asuvate maatükkide osas.

Tanel Ots (Saku vald) – oleks mõistlik, et kaevandajad maksavad, aga töö tellib riik, mitte kaevandaja. Peamine mure, arvestades et Tallinna Tehnikaülikooli teadlased on teinud väga esindusliku uuringu ja näidanud seda, et kui põlevkivi maa seest välja võetakse, siis kaevandatakse samast ka palju lubjakivi killustikku, mis jääb seisma. Kuid aherainet oleks võimalik nii Rail Balticu trassil kui teede ehituses alumistes kihtides kasutada. Virumaa varud asuvad just tulevase raudteetrassi ääres. Seda killustiku kasutamist saab korraldada ainult riik ja küsimus olekski, et kas see on riigil kavas?

Ka tuleb praegu KOVile palju taotlusi, kus eraettevõtja ehk kaevandaja tuleb jutuga, et kohe tuleb ju Rail Baltic ning KOV peab lubama neil uuringuid teha. Aga samal ajal ei ole KOVil riigi sõnumit näiteks piirkonna varustuskindluse osas. Selles osas oleks samuti soov, et initsiatiiv oleks ikkagi riigi käes.

Ene Jürjens vastas, et aheraine uuring on tehtud ja kuuldavasti on Rail Balticu juhtkond kinnitanud, et seda saab raudtee ehitusel kasutada. Samas see aheraine ei asenda sellel ehitusel lubjakivi. Aheraine asendab kruusa.

Ain Valdmann (Tallinn) – ettekandes nimetati ära, kui mitmeks aastaks mingit materjali hinnanguliselt jätkub. Praegu näiteks Sakus asuvas liivamaardlas on välja antud lube aastani 2047 ja 2048, Vao karjääris aastani 2039. Järelikult on vaadatud pikas perspektiivis, et jätkub küll. Omavalitsuste positsioonilt küsiks, et kui kõik need tegevused mida riik plaanib aastani 2030 saavad teostatud, siis mis saab peale seda? Räägime pikast perspektiivist, mis hakkab toimuma aastal 2050 ja kust siis võetakse see ehitusmaterjal? Kas tuleb hakata ehitusmaterjale teistest riikidest kohale vedama või on siiski praeguste lubade väljaandmisel selline mõttekäik, et hoiame midagi reservis selleks, et KOV ka aastal 2032 või hiljem saaks materjale kasutada.

Ene Jürjens – pidevalt toimuvad geoloogilised uuringud ja kui ressurss sobib kasutusele võtmiseks, siis kantakse see nimistusse juurde. Selliselt tekitamegi varusid juurde. Geoloogilised uuringud ongi sellepärast olulised, et saaksime ülevaate uutest varudest. Kui aga aastate pärast vajame kõrgekvaliteedilist lubjakivi, siis ilmselt peame seda sisse ostma.

OTSUSTATI: Võtta informatsioon teadmiseks.

Päevakorrapunkt 2

Ehituse pika vaate 2035 „Kokkulepe ehitusvaldkonna seitsme suure sammu astumiseks“ tutvustamine ja läbiarutamine

Kuulati Jan Trei sissejuhatust teemasse. Ehituse pika vaate temaatikat on varem liidu juhatuse koosolekul arutatud. Liit on esitanud MKMile ka oma seisukoha. Vabariigi Valitsus võttis 27. aprillil Ehituse pika vaate 2035 vastu. MKM soovib erinevate erialaliitudega, kõrgkoolidega ja ELVLiga sõlmida kokkuleppe Ehituse pika vaate dokumendi elluviimiseks. Kavandatakse kokkuleppe allkirjastamist 9. juunil.

Kuulati Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ehituse aseksler Jüri Rassi informatsiooni kavandatava kokkuleppe sisu kohta.

Valitsus otsustas dokumendi „Ehituse pikk vaade 2035“ heaks kiita, sõlmida kokkulepe avaliku ja erasektori vahel ning moodustada ehitusvaldkonna arengukomisjon.

Kokkuleppega lepatakse kokku kvaliteetse elukeskkonna loomise huvides dokumendis loetletud eesmärkide elluviimine. Soovitakse tagada ehitussektori tootlikkus ning et ehitajad, projekteerijad, arhitektid, kes loovad paremat elukeskkonda (üheskoos tellijatega), oleksid tasemel.

Kokkuleppes lähtutakse seitsmest suurest sammust, millel põhinevad koostöö väärtused ning mille saavutamiseks viiakse vastavalt ühiselt koostatavale rakenduskavale ellu peamiselt 38 tegevust.

Allakirjutanutel ei teki uusi juriidilisi või rahalisi kohustusi, võetakse eestvedajatena ühine moraalne vastutus eesmärkide elluviimises.

KOVid läbi oma otsuste on kvaliteetse ruumi loojad ning seepärast oodatud kokkuleppega ühinema ELVLi. KOVide parimate praktikate levitamine oleks üks tegevus, mille eestvedajaks ELVL koostöös RAMi ja MKMiga võiks olla.

Tiit Terik tänas ettekandjat ning sõnas, et omavalitsustel on erinevaid seisukohti kokkuleppe osas, on olnud nii kriitikat kui äraootavaid seisukohti. Praegu on õige aeg aseksleriga neid teemasid arutada.

Mis puudutab liidu eestvedavat rolli praktikate osas, siis sellega oleme päri ning seda ka teeme. Kriitikat on liikunud küsimuses, et kas saame autonoomsetele omavalitsustele ette kirjutada kohustusi PPPde (avaliku ja erasektori koostöö) või muude nüansside osas (näiteks riigiarhitekt).

Jüri Rass – Riik ei saa ega soovi omavalitsustele käske anda. Dokument on koostatud paremat koostööd silmas pidades ehk tegemist on koostöö kokkuleppega. Koos vaadatakse teemad läbi, lepatakse kokku ning koos minnakse edasi. See annaks suuna ja raamid, et ei tehtaks igat tegevust eraldi vaid osapooltel oleks üks selge suund.

Ivo Jaanisoo (MKM) täiendas – hetkel on töös analüüs PPP teostatavuse praktika osas. Kindlasti ei panda sellega KOVidele mingeid kohustusi, tegemist on üldise analüüsiga. Riigiarhitekti teema mõttest ollakse juba ammu taganatud ning riigiasutused selle mõttega kaasa ei lähe, et üle riigi otsustab üks arhitekt küsimusi, mida ja kuhu ehitada tohib.

Samas peame keskselt arutama riigi ja KOVidega koos meie elukeskkonna arengute üle. On juttu olnud abistavast või nõuandvast riigiasutusest, olgu see maa- või ruumiamet või

regionaalamet, sest soov on arutada ja analüüsida kuidas riik saab KOVidele rohkem abiks olla, mitte neid käsutada.

Tiit Terik tänas ettekandjaid ning lubas MKMi esindajatele, et liit annab oma seisukohast ministriumile teada 21. maiks.

OTSUSTATI: Võtta informatsioon teadmiseks.

Päevakorrapunkt 3

Linnatänavate standardi uuendamine ja rahastamine ELVL eelarvest

Kuulati Kalle Toometi ettekannet linnatänavate standardi uuendamise vajadusest ning liidu võimalikust panusest.

Standardi uuendamise temaatikat on arutatud eelarveläbirääkimiste teede- ja transpordi töörühmas ning ühiselt jõuti otsusele, et vajalik on alata Linnatänavate standardi uuendamist. ELVL peaks standardi uuendamisega tegevusega seotuid kulutusi finantseerima 79% ulatuses, summas kuni 19 000 €, ELVL 2021. aasta eelarvest, Standardikomitee kaasfinantseering oleks 21% summas 5025 €. MKM on valmis osaliselt katma ELVLi poolt tehtavaid kulutusi.

Kuna linnatänavate projekteerimise nõuded ei kajastu MKMi poolt koostatavas teede projekteerimise määruses ja 2021. aastal on Standardi EVS 843:2021 ametlik ülevaatus (iga 5-aasta tagant), on asjakohane alata senise standardi uuendamist.

Sellega kaasneb kohustus üle vaadata kõik senised peatükid ning viia kooskõlla Transpordi ja Liikuvuse Arengukava 2021-2035 seisukohtade ning eesmärkidega. Eesmärgiks on muuta linnalised keskkonnad (füüsiline, meeleline ja kommunikatiivne) oluliselt ligipääsetavamaks praegusega võrreldes, et tagada inimestele hea ja ligipääsetav elukeskkond.

Standardi eesmärgiks on, et transpordipoliitika prioriteet liikuvuse arendamisel oleks läbimõeldud ja omavahel ühendatud, võimalikult kasutajasõbralik ning ohutu jalg- ja rattateede võrgustik ning tinaruum. Tihe seos peaks olema teede projekteerimise normidaga.

Standardi uuendamiseks tuleb (taas)asutada Eesti projektkomitee (komitee), kes vastutab EVS 843 uustöötuse eest. Komitee ülesanne on enne avalikku arvamusküsitlust kinnitada kavand ning enne lõppkavandi Standardikeskusele üleandmist see lõplikult kinnitada.

Standardi ülevaatamisel tuleks näha ette, et nii riigiteede normid kui ka kohalike teede ja tänavate standardid ei erineks üksteisest oluliselt.

Pidada silmas, et transpordipoliitika prioriteet liikuvuse arendamisel oleks läbimõeldud ning omavahel ühendatud.

Toimus arutelu. Koosolekul osalejad leidsid, et vajadus standardi uuendamiseks on olemas. Näiteks kui projekteerida mingeid teid või tänavaid, peab KOV pidevalt jälgima, milliste eeskirjade ja normide järgi projekteerija käitub. Kui KOVil ei ole pädevust kontrollimiseks, kulub raha ekspertiiside tellimisele. Samas omavalitsuse Teedevalitsuse spetsialistid ütlevad, et KOV teeb nõ ulmeprojekte ehk vahetatakse täitepinnast, filtreerivaid kihte ning tehakse muid asju, mida sellisel väiksemal tänaval teha ei oleks vajalik. Linnades on väga palju eri kategooriaga teid, aga väiksemaid tänavaid ei ole vaja teha suurte tänavate normide järgi. Norme tuleks diferentseerida, kuna linnaosa siseteed ja suuremad mitme realiseed teed on täiesti erineva projekteerimisvajadusega.

OTSUSTATI: Eraldada ELVL 2021. a eelarvest 19 000 € linnatänavate standardi EVS 843 uuendamiseks.

Päevakorrapunkt 4

Linnade ja Valdade Päevade (LVP) korraldamine 2021 augustis

Kuulati Sirje Ludvigi informatsiooni ettevalmistustest Linnade ja Valdade Päevadeks (LVP). Tallinna Lauluväljakul käidi tutvumas pakutava maa-alaga ning nende poolsete tehniliste võimalustega LVP läbiviimiseks. Pakutakse merepoolset ala, kuhu oleks töötubade läbiviimiseks võimalik telgid püstitada. Hetkel on mõlemale poolele sobilikud kuupäevad 17.-18. august (teisipäev-kolmapäev). Telkide rentijatelt on olemas hinnapakumised varasemast ajast, mis võeti enne uut koroonapuhangut, mille tõttu kevadeks planeeritud LVP ära jäi. Kui juhatus kuupäevad kinnitab, siis saab teenusepakkujatega läbirääkimisi jätkata. Seejärel saab hakata ka eelarvet koostama, sest väljas korraldatav üritus on erinev siseruumides korraldatavast üritusest ning ei saa arvestada tavapärase LVP korralduskuludega.

Tiit Terik lisas, et viiruseohu minimeerimiseks on hetkel plaan teha üritus selliselt, et inimesed oleksid võimalikult hajutatult. Samas on eesmärgiks, et osaleks võimalikult palju omavalitsuste esindajaid, kellel oleks võimalik kuulata huvitavaid ettekandeid ning suhelda kolleegidega teistest omavalitsustest. Kui viirus ei võimalda augustis LVPd korraldada, siis sel aastal jääb üritus kahjuks ära. Programmi osas on aluseks võetud eelnev programm, milles kindlasti on oodata muudatusi. Juhatuse liikmetelt ootame ettepanekuid.

OTSUSTATI: Jätkata ettevalmistusi Linnade ja Valdade Päevade korraldamiseks Tallinna Lauluväljakul 17.-18.08.2021.

Päevakorrapunkt 5

Cybexeri küberhügieeni e-õppe moodul töötajate teadmiste parandamiseks, võimalik kasutuselevõtt KOV-ides, tutvustus

Kuulati Riigipilve müügi juhi Eveli Kljujev informatsiooni. Riigipilves on täna 31 teenust ning Cybexeri küberhügieeni ja korruptsiooni e-õppe moodul on üks nendest teenustest.

Seda teenust on Riigipilv tutvustanud nii olemasolevatele kui uutele klientidele ning koostöös ELVLiga tehti ka ühine koolituspäev. Omavalitsuste huvi on olemas. Aga kuna Riigipilves on selle teenuse nähtav hind kõigile ühesugune, siis tekkis mõte, et milline oleks ikkagi KOVide vajadus sellise teenuse järele ning mida teenus konkreetselt peaks sisaldama. Tartu linnal on kogemus olemas.

Alates aastast 2022 on Riigipilve omanikuks riik.

Sõna sai Cybexeri esindaja ning üks kaasasutajatest - Janek Gridin, kes tutvustas toote vajalikkust ning võimalikku kasu omavalitsustele.

Cybexeri mooduli (e-õppe platvormi) abil on võimalik välja tuua, kus on inimestest tulenevad potentsiaalsed ohud. Inimesed on oluline lüli ja nendega tuleb tegeleda. Selleks tuleb aru saada, millised on inimese teadmised, oskused ning milles tuleb teda järele aidata.

Kui laiendada seda vaadet, siis küberhügieenile lisaks on andmekaitse tematika, korruptsioonivastane õpe ning üha keerukamaks teemad lähevad.

Oleme võtnud eesmärgiks tõsta inimeste teadlikkust neljas ohtlikus valdkonnas. See on küber, andmekaitse, korruptsiooni vastane moodul ja rahapesu.

Tartu on neli eelnevat aastat järk-järgult seda teed liikunud. Tänu sellele on võimalik hinnata, kus on potentsiaalsed ohud, kuidas need muutuvad ajas ning mis on need meetmed ja koolitused, mis on vajalikud inimestele pakkuda, et ohte minimiseerida.

Tallinn alustas Tartu eeskujul seda protsessi, kuid pandeemia tõttu on protsess veidi takerdunud.

Täna otsime lahendust, kuidas tervikpaketina ELVL vahendusel teha küber- ja korruptsioonivastane moodul kättesaadavaks igale omavalitsusele ning ka nende allasutusele (eelkõige lasteaiad, koolid). Kõikides e-õpetes saab teada, millised on ohud.

ELVL juhatuse poole pöördudes ning mooduleid tutvustades oli sooviks leida see viis, kuidas kokku panna selline omavalitsustele suunatud pakett (küber, andmekaitse, korruptsioonivastane moodul) koos Riigipilvega selliselt, et läbi ELVLi ehk katusorganisatsiooni, oleks see kättesaadav ning rahaliselt võimalik kõigile omavalitsustele.

Tiit Terik sõnas, et loodetavasti on võimalik selle teema kajastamiseks pakkuda suuremat kuulajaskonda augustis toimuvatel Linnade ja Valdade Päevadel, sest temaatika on kindlasti selline, mis omavalitsusi peaks huvitama.

OTSUSTATI: Võtta informatsioon teadmiseks.

Päevakorrapunkt 6

ELVL 2020. aasta eelarve täitmine.

Toomas Johanson andis ülevaate liidu 2020. aasta eelarve täitmisest.

Eesti Linnade ja Valdade Liidu volikogu koosolekul 12.11.2019. aastal kinnitati liidu 2020. aasta eelarve tulude mahus 1 253 968 eurot ja kulude mahus 1 393 542 eurot.

Bilansipäeva seisuga oli liidu arveldusarvel 935 269 eurot, mida on võrreldud panga kui ka raamatupidamise andmetega. Nimetatud summa sisaldab riigipoolse sihtfinantseerimise jääke ja kohustuste katteallikaid kokku summas 378 472 eurot. ELVL 2020. aasta majandusaasta bilansimahuks kujunes kokku 1 054 500 eurot ja aruandeaasta tulemiks 190 181 eurot.

Eelarve täitmise tulude mahuks kujunes kokku 1 299 572 eurot ehk 103,64 %. Valdavalt on suurenemine seotud Haridus- ja Teadusministeeriumilt saadud sihtotstarbelise eraldisega 65 000 eurot, millest 15 000 eurot kasutati veebipõhise õpetajate töö- ja palgakorralduse kaasajastamise käsiraamatu väljaandmiseks ja 50 000 eurot kohalike omavalitsuste haridusvaldkonna juhtimise võimekuse suurendamiseks.

ELVL 2019. aasta eelarve tekkepõhised kulud moodustasid 1 118 983 eurot ehk 80,30 % kavandatud kulude mahust. Eelarve alatäitmise üheks olulisemaks põhjuseks olid COVID-19 tingitud piirangud (välislähetuste ja kavandatud ürituste sh Linnade ja Valdade Päevade ärajäämine).

Eelarve täitmise kogukulust moodustasid büroo tööjõukulud (kaetakse omatulust) 595 222 eurot ehk 67,58 % bürookuludest. Majandamiskulud olid 222 366 eurot ehk 25,25 % bürookuludest. Bürookulud kokku koos maksude, lõivude ja rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksuga on kokku 880 727 eurot ehk kavandatud kuludest 83,92 %.

ELVL Brüsseli esinduse kulud olid kokku 72 655 eurot ehk 61,05 % kavandatud kuludest. Kuludes on kajastatud Brüsseli esindaja tööjõu- ja majanduskulu ning aasta alguses tehtud välislähetused.

IKT Kompetentsikeskuse kavandatud kuludest kasutati kokku 165 601 eurot ehk 73,60 % kavandatud kuludest. Keskuse kulud kaetakse valdavalt riigieelarvest ja osaliselt liidu vahenditest, eraldi peetakse projektipõhist (2019-2022) arvestust. 2020. aasta eelarve koostamisel lähtuti Kompetentsikeskuse algsest struktuurist, mis nägi ette kahte töölepinguga töötajat ja üht töötajat käsunduslepinguga. Eelarve aasta sees toimus struktuuris muudatus, mille tulemusena liikus välissuhete valdkonnast nõunik Kaimo Käärman-Liive täiskohaga Kompetentsikeskusesse. Muudatus tingis tööjõukulu suurenemise 16,7 tuhande euro võrra, mis kaeti eelmise perioodi vabast jäägist. Majanduskuludes on kajastatud esimest korda väikearenduste (VOLIS, KOVTP, KOVMEN, Anna Teada) kulud, mida finantseeritakse rahandusministeeriumi poolt 100 000 euro ulatuses. Artikli alataitmine 28 493 eurot ulatuses ehk 27,25 % kavandatud kuludest on tingitud võimalike arendajatega seotud täiendavatest läbirääkimistest ning eelpool nimetud rakendustele tehtavate vajalike tööde teostamisega II poolaastal ning tasumise lükkumisega 2021. aastasse.

OTSUSTATI: Võtta informatsioon ELVL 2020. a eelarve täitmisest teadmiseks.

Päevakorrapunkt 7

ELVL 2020. a majandusaasta aruanne (esimene lugemine).

Toomas Johanson tutvustas liidu 2020. a majandusaasta aruannet.

Seisuga 31.12. 2020 oli Eesti Linnade ja Valdade Liidul liikmeid 77 (15 linna ja 62 valda).

2020. aasta lõpu seisuga töötas ELVL büroos 20 täistööajaga töötajat.

Tulud olid 2020. aastal 1 299 493 € , kulud 1 109 312 € ning aruandeaasta tulem 190 181 €. Suur positiivne tulem on tingitud sellest, et seoses koroonaviiruse levikuga ja sellest tulenevatest piirangutest, ei olnud võimalik välisriikidesse reisida. Koosolekud toimusid peamiselt veebis.

Tulusid suurendavad ka saadud riiklikud eraldised, näiteks projektideks saadud vahendid.

Maksevõime üldine tase oli 2020. aastal 11,73 ja 2019. aastal 12,77.

Valem: Raha ja raha ekvivalendid + väärtpaberid + laekumata arved/lühiajaline võlgnevus.

2021. aastaks otsustati liikmemaksu mitte tõsta. Ka töötajate palgad jäid 2020. a tasemele.

ELVL kõrgeim organ on Liidu liikmete esindajate üldkoosolek, mille kutsub kokku Liidu juhatus vähemalt kord kohalike omavalitsuste volikogude valimiste vahelisel perioodil.

Üldkoosoleku toimumise vahelisel perioodil täidab üldkoosoleku ülesandeid Liidu kõiki liikmeid esindav ELVL volikogu.

2020. aastal toimus 5 volikogu koosolekut. Omavalitsusi puudutavatel aktuaalsetel teemadel tegid ettekandeid koosolekutele kutsutud esinejad.

Eesti Linnade ja Valdade Liitu juhivad ja esindab 13-liikmeline juhatus. Juhatus valib Liidu volikogu oma liikmete hulgast.

Juhatus koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvemini kui 2 korda kvartalis.

2020. aastal toimus 12 juhatus koosolekut.

2020. aastal menetleti EISi (eelnõude infosüsteem) raames kooskõlastamisstaadiumis üle 90 eelnõu (seadused, seaduste väljatöötamiskavatsused, Vabariigi Valitsuse ja ministrite

õigusaktid), mis puudutasid kohalike omavalitsuste tegevust otseselt või kaudsemalt. Samuti esitatati arvamusi ja tähelepanekuid eelnõude tööversioonide, Riigikogu menetluses olevate eelnõude jms kohta.

XVI Linnade ja Valdade Päevad jäid ära seoses eriolukorra kehtestamisega.

Paide Arvamusfestival toimus piiratud mahus ja ELVL juhatus otsustas 2020. aastal mitte osaleda.

OTSUSTATI: Lõpetada ELVL 2020. a majandusaasta aruande esimene lugemine. Aruande teine lugemine ning esitamine volikogule kinnitamiseks toimub järgmisel juhatusen koosolekul juunis.

Päevakorrapunkt 8

Haridusvaldkonna arenguprogrammidest ja juhendmaterjalidest.

Kuulati Hille Ilvese informatsiooni haridusvaldkonna arenguprogrammidest ja juhendmaterjalidest.

ELVL koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga (HTM) ning Haridus- ja Noorteametiga on 2020. aastal läbi viidud kaks koolitust omavalitsuste haridusjuhtidele. Kokku on koolitatud 52 KOV haridusjuhti.

HTMi, Fontes OÜ ning ELVL koostöös viidi üheksas KOVis läbi pilootprojekt „Õpetaja töö- ja palgakorralduse aluste kaasajastamine munitsipaalühikhariduskoolides“. Valmis ka vastav käsiraamat, mis on leitav liidu veebist.

Et haridus oleks kättesaadav ja kvaliteetne, tuleb haridusvõrgu korrastamisel ajaga kaasas käia ja arvestada demograafiliste muutustega. Haridusvõrk vajab korrastamist nii omavalitsustes, kus õppekohti on oluliselt enam kui õpilasi, kui ka seal, kus õppekohti tuleb juurde luua.

ELVL veebist on leitav soovituslik materjal omavalitsustele haridusvõrgu ümberkorraldamiseks.

OTSUSTATI: Võtta informatsioon teadmiseks

Päevakorrapunkt 9

Digiõppekirjanduse teema

Kuulati Ott Kasuri informatsiooni.

Muret valmistab digiõpikute litsentside soetamise lõpetamine Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) poolt.

Nädal tagasi toimus ELVLi haridusjuhtide kohtumine HTMi esindajatega, kus arutati digiõppekirjanduse korraldust ja rahastamist. Kohtumisel lepidi kokku, et see teema vajab täiendavat arutelu hariduse- ja noorsootöörühma koosolekul, mis toimub homme.

Digiõppevahendite teemal on ELVL poole pöördunud Raplamaa Omavalitsuste Liit.

Lääne-Viru Omavalitsuste Liit (VIROL) on pöördunud Vabariigi Valitsuse, HTMi ja RAMi ning Riigikogu poole digiõpikute ja huvihariduse rahastamise teemal.

HTM on seisukohal, et koolidel ja kohalikel omavalitsustel on seadusest tulenev õigus ja kohustus kujundada õpilastele sobiv õppekorraldus ning teha autonoomsed valikud

õppekirjanduse osas. Samuti on ministeerium seisukohal, et selleks antud õppekirjanduse toetus tagab koolidele vajaliku õppematerjali ostmisega seotud kulud.

Opiqu ja Foxcademy digitaalsed õppematerjalid on olnud haridusasutustele tasuta kättesaadavad alates 2019. aasta sügisest. Keskhariduse digimaterjale on koolid saanud kasutada 2020. aasta oktoobrikuust alates. Käesoleva aasta 15.augustist lõpeb Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) ja digiõppekeskkonda pakkuva Star Cloud OÜ vaheline leping.

Olukorras, kus digiõppematerjalide kasutamine on saanud igapäevaseks ja kasutajate arv suurenenud, ei saa nõustuda digitaalsete õppematerjalide kasutamise järsu hinnatõusuga, kuna see toob kaasa õppematerjalide kasutamise vähenemise.

Opiqu ja Foxcademy hinnapakumine ületab põhikoolide õppevara senist hinda enam kui neljakordselt ning keskhariduse õppevara osa ligemale pooleteistkordselt. Ilmselgelt ei ole selline hinnakasv kohalikele omavalitsustele vastuvõetav ja põhjendatud.

VIROL on teinud ettepaneku mitte vähendada kohalikele omavalitsustele jagatavat huvihariduse ja huvitegevuse täiendavat toetust järgneval neljal aastal.

OTSUSTATI: Võtta informatsioon teadmiseks ning jälgida arenguid digiõppevahendite rahastamise osas.

/allkirjastatud digitaalselt/

Tiit Terik
koosoleku juhataja

/allkirjastatud digitaalselt/

Inga Köster
protokollija